

nitione causæ adjungitur eam conferre ad alterius entis existentiam; nam ut jam diximus, Pater æternus est persona distincta a Filio, sed non est alterius naturæ; est quidem *alius* a Filio, non *aliud*, ut loquuntur, *substantive*. Hæc pauca monuisse satis sit; quæ quidem fusius explicare ad Theologiam pertinet.

II. Causa a philosophis omnibus ita distingui solet ut alia quidem *efficiens*, alia *materialis*, alia *formalis*, alia denique *finalis* dicatur. Ens illud, quod virtute sua effectum producit illumque transfert a potentia ad actum, efficiens causa vocatur. Quia vero nulla creata vi ens ullum ex nihilo produci potest, efficiens causa operari, suumque effectum producere non poterit, nisi subjectum aliquod sive materia reperiat ex qua affectus ille formatur; id eoque præter efficientem, materialis quoque causa sive materia requiritur. Præterea cum materia sit natura sua prorsus indifferens ut hic potius, quam effectus alter ex ipsa producat, præter materiam ipsam formalis insuper causa adjungi debet, quæ materiam determinet ut certus aliquis distinctusque effectus oriatur. Insuper cum res omnes non temere & inconsulto, sed finis alicujus gratia productæ fuerint, & effectus omnis ad finem aliquem dirigatur, qui vel a natura constitutus sit; aut ab efficiente causa, si libertate, & cognitione prædita fuerit, eligatur, finis ipse, vel finalis etiam causa agnosci debet. Tandem quantum aliud causæ genus admitti potest, quod causam *exemplum* appellant, & ea di-